

BAĞ-LAÇ

Bir Kentsel Bellek ve Arayüz Projesi

O zamanlar kent Sıhhiye Köprüsü'yle ayrılmıştı. İkiye: Yukarıda, Kızılay tarafında zengin üst tabaka. Eçiler, memurlar, mebuslar, sanatçılar. Aşağıda, Ulus tarafında yoksul alt tabaka. Memurlar, askerler, işçiler, köylüler ve sanatçılar. Kukuşuz zengin bağ evleri de vardı Keçiören'de (Cengizkan, 1987).

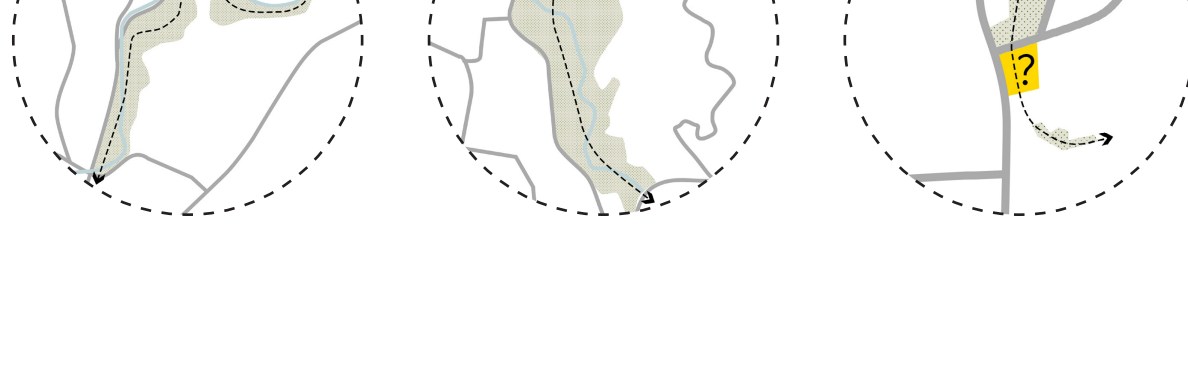
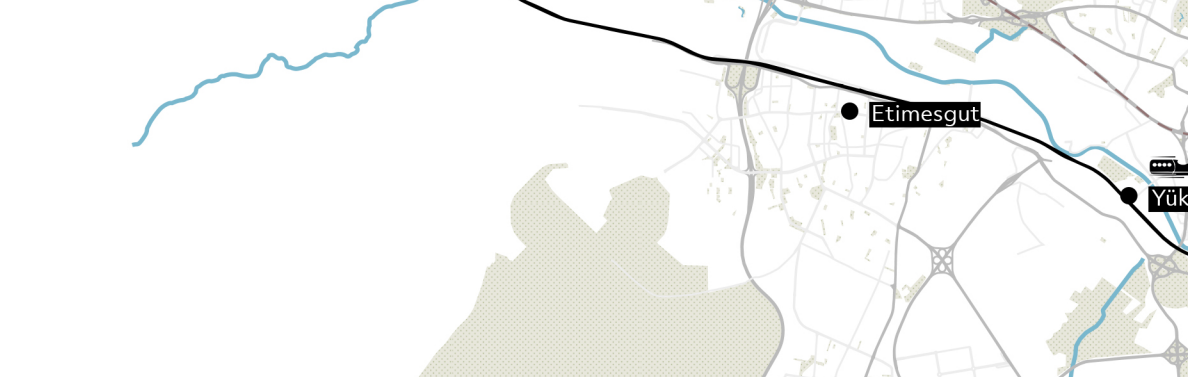
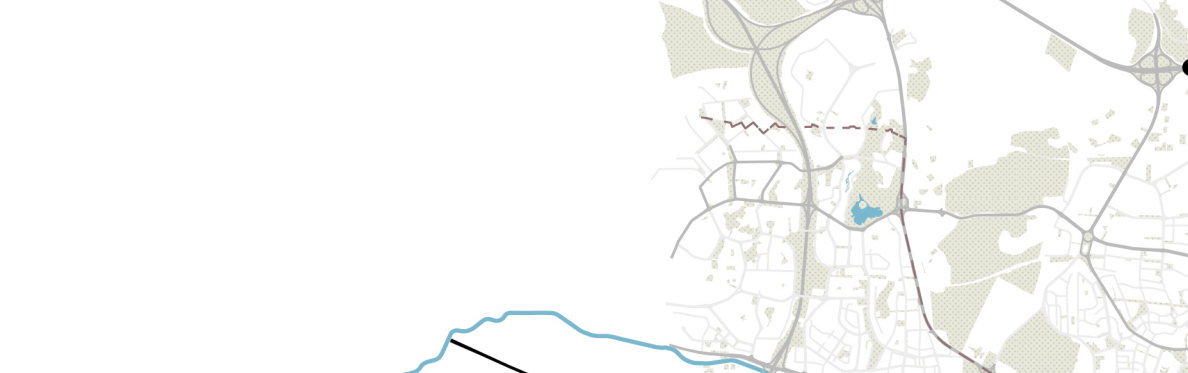
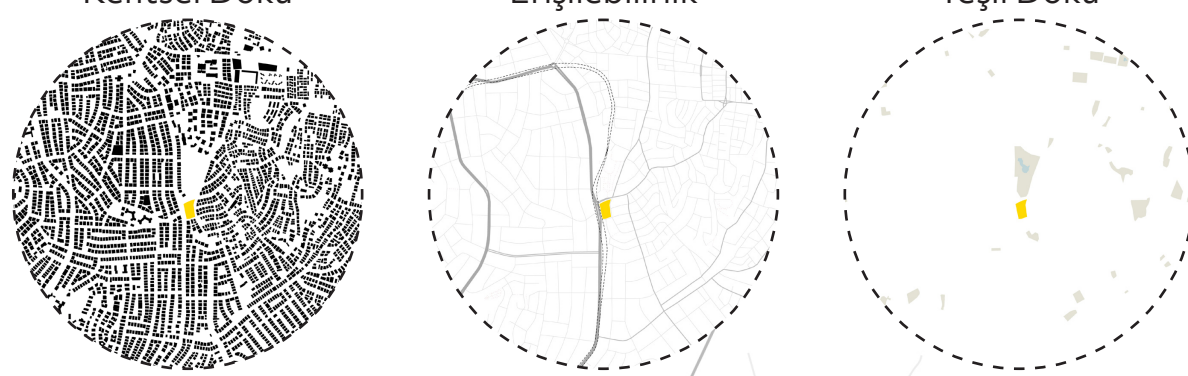
Mekânın Ruhu

Şehirler, bünyesinde barındırdığı yapılar vasıtasıyla çevresini değiştirir, dönüştürür ve yeniden şekillendirir. Nitelikli bir yapı, sunduğu mekânsal deneyimlerle kullanıcıyı yeniyeni bir sürece hazırlar. Bu süreçte, yapıların kurguladığı fonksiyonlar mekânı katmanlaştırır; mekânda filizlenen bu yaşantı önce insanla yapının diyaloguna, ardından sokaklara ve nihayetinde kentin bütününe yayılan organik bir etkileşim ağına dönüşür. Mekânın sunduğu bu kurgu, kullanıcıların belleğinde kalıcı izler bırakarak aidiyet duygusunu inşa eder.

Alana Yönelim ve Kentsel Bellek

Ankaranın başkent olma süreciyle imlenen kentleşme pratiğinin en çarpıcı laboratuvarlarından biri hiç şüphesiz Keçiören'dir. 19. yüzyılda ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında kentin nefes alan alan, karakteristik "Ankara Bağ Evleri" ve yeşil dokusuyla öne çıkan bu kırsal sayfiye kilitli; 1950'ler sonrasındaki hızlı göç dalgalarıyla yerini önce organik bir geçeköndü dokusuna, ardından ise yoğun, aykır ve bitişik nizami masif bir betonarme forma bırakmıştır. "Yık-yap" modeliyle şekillenen bu keskin mekânsal dönüşüm, ilçenin doğal topoğrafyasını ve rekreasyon alanlarını yutarken; kentsel bellekteki sayfiye, bağ, bahçe ve su (çeşme) gibi kentin karakterini yansıtan kültürel öğelerin de yitirilmesine neden olmuştur. Bölgenin doğayla kurduğu iletişim biçimi zamanla sıradanlaşmış, azalan yeşil alan ve artan betonlaşma, kentin nefes alma alanlarını adeta yok etmiştir. Tüm bu tahribata rağmen, alanın gizli potansiyelleri mevcuttur. Ankara'nın yeşil koridorlarından ikisi (İhlamur Vadisi ve Atatürk Botanik Parkı) yarınca alanın güneyinde yer almaktadır. Bu alanların varlığını proje alanına doğrudan etkisi olmasa da yeşil alanların kent içindeki betonun arasına sızsı ve ortaya çıkan yeşil koridor kurgusu varlığına üst ölçek planlamasıyla entegre edilmesi önemli bulunmuştur. Üst ölçek planlama kararı olarak, alanın kuzeyinde lineer bir aks oluşturulan Gökçek Parkı ile güneydeki Osman Yüksel Serdengeçti Parkı'nı birbirine bağlayacak kesintisiz bir "yeşil koridor" tasarımı oluşturulmuştur. Mevcutta Fatih Stadyumu olarak işlevlendirilen yağırma alanı, bu yeşil koridorun kalite ve tamamlayıcı parçası olarak ele alınmıştır. Tasarıma yön veren temel motivasyon; kentinin hafızasındaki "stadyum, buluşma ve spor alanı" imgelerini korurken, Keçiören'in yitip giden "bağ, bahçe ve su" belleğini modern bir kent meydanı kurgusuyla yeniden canlandırılmaktır.

Kentsel Doku

a. Ankara Bağ Evi

b. Tarihi Çoban Mektebi

c. Bağlum Çeşmesi

d. Bağ Evi-1

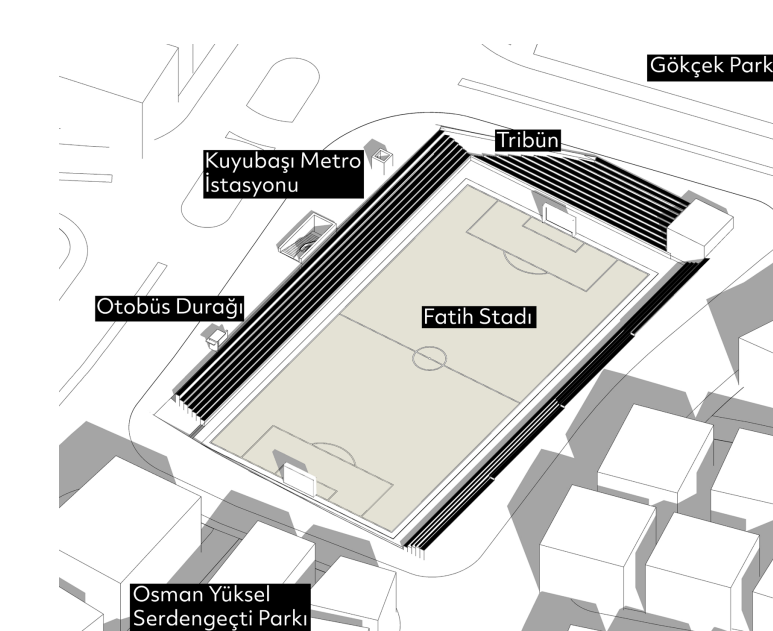
d. Bağ Evi-1

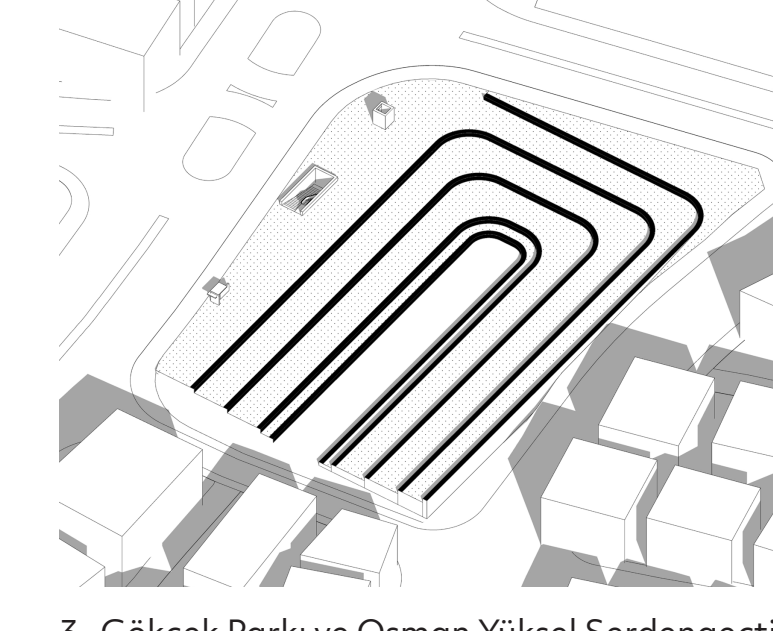
d. Bağ Evi-1

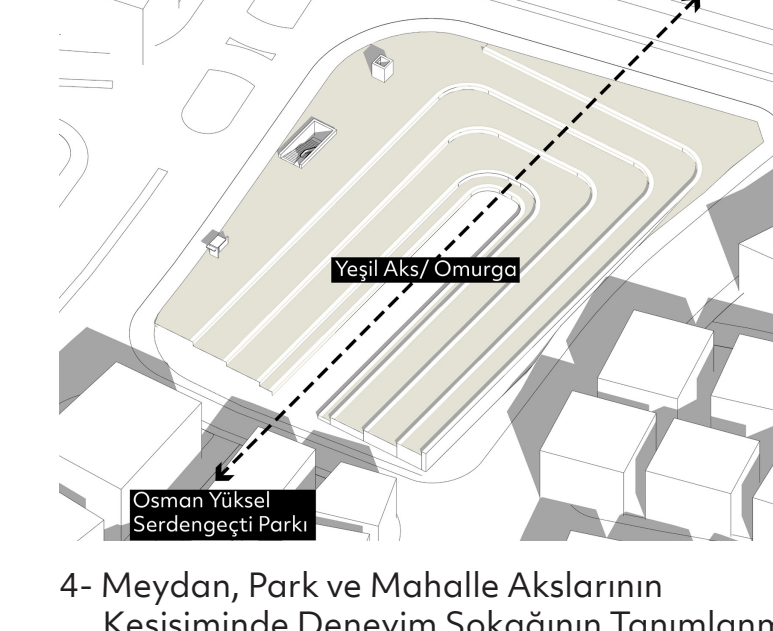
1- Mevcut Durum

2- Fatih Stadi Tribünlerinin İzi / Bağcılık Peyzaj Karakteri / Setlenme

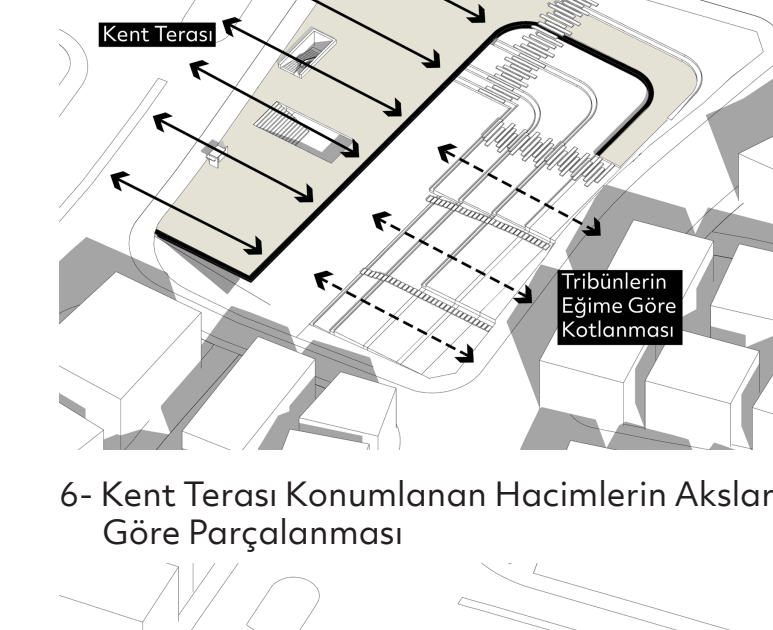
3- Gökçek Parkı ve Osman Yüksel Serdengeçti Parkı Arasındaki Yeşil Aksın Tamamlanması

4- Meydan, Park ve Mahalle Akıllarının Keşfinde Deneyim Sokaklarının Tanımlanması

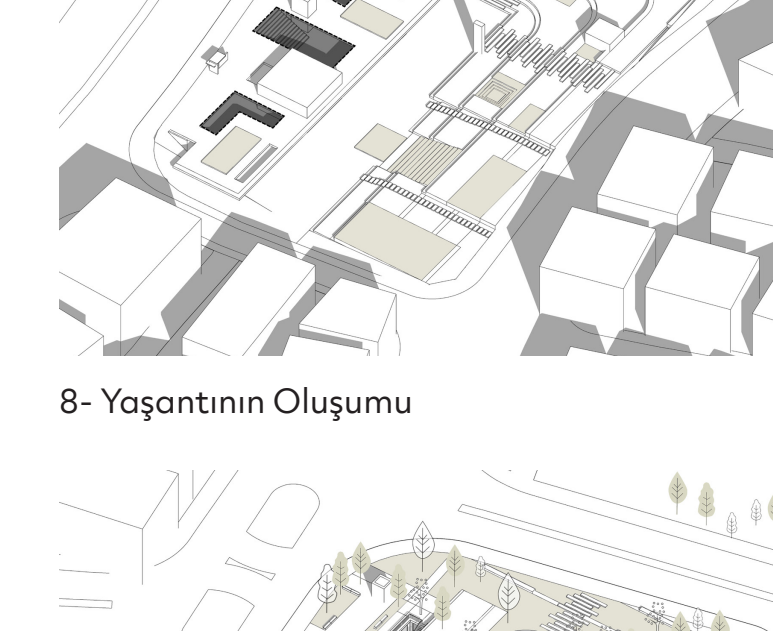
5- Tribünlerin Eğime Göre Şekillenerek Kent Terasını Oluşturması

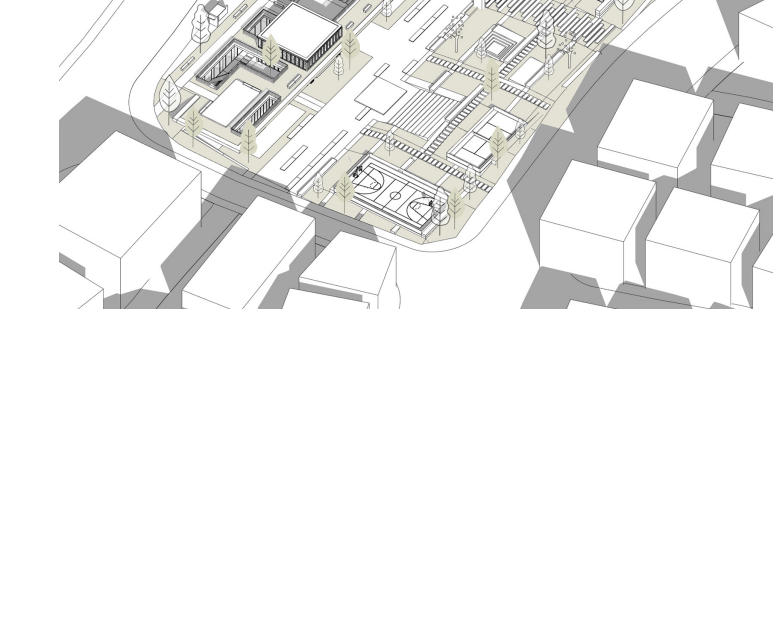
6- Kent Terası Konumlanan Hacimlerin Akslara Göre Parçalanması

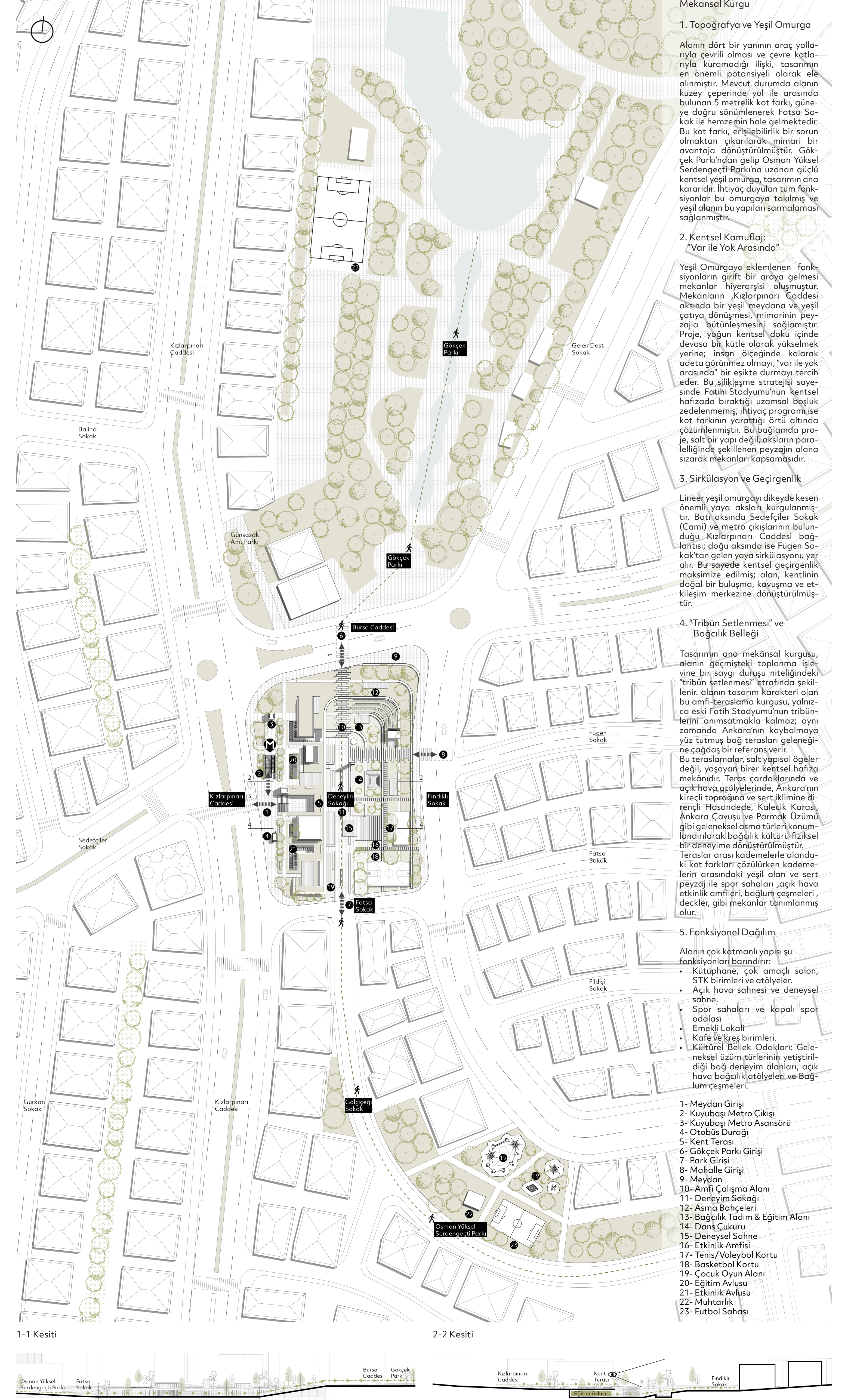
7- Boşluklar ve Etkinlik Terasları

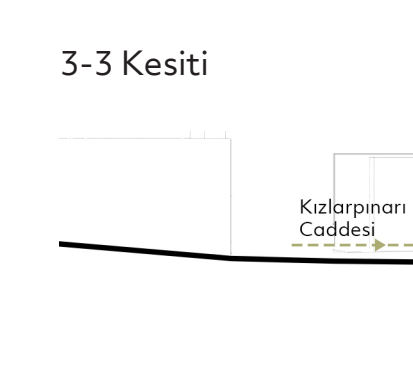
8- Yaşantının Oluşumu

Vaziyet Planı 6.1/1000

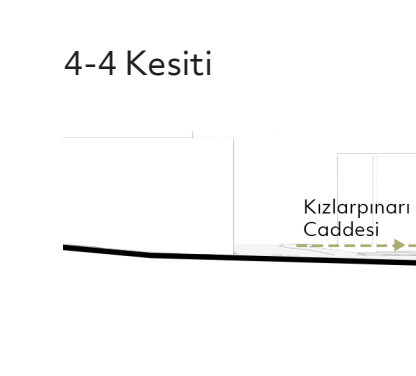
1-1 Kesiti

3-3 Kesiti

2-2 Kesiti

4-4 Kesiti

Tasarım Kararları ve Mekânsal Kurgu

1. Topoğrafya ve Yeşil Omurga

Alanın dört bir yanının arazi yapısıyla ilgili, tasarımın en önemli potansiyeli olarak ele alınmıştır. Mevcut durumda alanın kuzey cepesinde yol ile arasında bulunan 5 metrelik kot farkı, güneşe doğru sınımlanarak Fatih Sokak ile hemzemin hale gelmektedir. Bu kot farkı, erişilebilirlik bir sorun olmaktan çıkılarak mimari bir avantajla dönüştürülmüştür. Gökçek Parkından gelip Osman Yüksel Serdengeçti Parkına uzanan güçlü kentsel yeşil omurga, tasarımın ana kararları. İhtiyaç duyulan tüm fonksiyonlar bu omurgaya taşınmış ve yeşil alanın bu yapıları sarmalaması sağlanmıştır.

2. Kentsel Kamufaj: "Var ile Yok Arasında"

Yeşil Omurgaya eklenen fonksiyonların giriş bir araya gelmesi mekânlar hiyerarşisi olmuştur. Mekânların "Kıtarıpınan Caddesi" olarak bir yeşil meydan ve yeşil çatıya dönüşmesi, mimarın peyzajla bütünleşmesini sağlamıştır. Proje, yoğun kentsel dokuya içinde devasa bir kitle olarak yükselmek yerine; insan ölçeğinde kalarak adeta görünmez olmayı, "var ile yok arasında" bir aşkta durmayı tercih eder. Bu silleştirme strateji sayesinde Fatih Stadyumu'nun kentsel hafızada bıraktığı uzamsal boşluk zedelenmemiş, ihtiyacı programı ise kot farkının yarattığı örtü altında çözümlenmiştir. Bu bağlamda proje, salt bir yapı değil, aksların paralelliklerinde şekillenen peyzaj alanına sızarak mekânları kapsamıştır.

3. Sirkülasyon ve Geçirgenlik

Lineer yeşil omurgaya dik yönde kesen önemli yaya aksları kurgulanmıştır. Batı aksında Sedefçiler Sokak (Çam) ve metro çıkışının bulunduğu Kızılörpınan Caddesi bağlantısı; doğu aksında ise Fügen Sokak'tan gelen yaya sirkülasyonu yer alır. Bu sayede kentsel geçirgenlik maksimize edilmiş; alan, kentinin doğal bir buluşma, kavuşma ve etkileşim merkezine dönüştürülmüştür.

4. Tribün Setlenmesi ve Bağcılık Belleği

Tasarımın ana mekânsal kurgusu, alanın geçmiştiki toplanma işlevine bir saygı duyulmuş niteliğindeki "tribün setlenmesi" etrafında şekillenir. Alanın tasarım karakteri olan bu amfi-teraslama kurgusu, yalnızca eski Fatih Stadyumu'nun tribünlerini anımsatmakla kalmaz; aynı zamanda Ankara'nın kaybolmaya yüz tutmuş bağ terasları geleneğine çağdaş bir referans verir. Bu teraslamalar, salt yapısal öğeler değil, yaşayan birer kentsel hafıza mekânlarıdır. Teras çardaklarında ve açık hava otayevlerinde, Ankara'nın kırçılı topraklarına ve sert iklimine dirençli Hasançelebi, Kalemlik Karası, Ankara Çuşuğu ve Parmak Uzumu gibi geleneksel asma türleri konumlandırılarak bağcılık kültürü fiziksel bir deneyime dönüştürülmüştür. Teraslar arası kademelelele alandaki kot farkları çözümlenerek kademelerin arasındaki yeşil alan ve sert peyzaj ile spor sahaları açık hava etkinlik alanları, bağlum çeşmeleri, deckler, gibi mekânlar tanımlanmıştır.

5. Fonksiyonel Dağılım

Alanın çok katmanlı yapısı şu fonksiyonları barındırır:

- Kütüphane, çok amaçlı salon, STK birimleri ve atölyeler.
- Açık hava sahnesi ve deneyim sahnesi.
- Spor sahaları ve kapalı spot odası.
- Emekli Lokali.
- Kafe ve öğeç birimleri.
- Kültürel Bellek Odakları: Geleneksel uzum türlerinin yetiştirildiği bağ deneyim alanları, açık hava bağcılık atölyeleri ve Bağlum çeşmeleri.

- 1- Meydan Girişi
- 2- Kuyubaşı Metro Çıkışı
- 3- Kuyubaşı Metro Asansörü
- 4- Otobüs Duracağı
- 5- Kent Terası
- 6- Gökçek Parkı Girişi
- 7- Park Girişi
- 8- Mahalle Girişi
- 9- Meydan
- 10- Amfi Çalışma Alanı
- 11- Deneyim Sokakı
- 12- Asma Bağcıları
- 13- Bağcılık Tadm ve Eğitim Alanı
- 14- Dana Çukuru
- 15- Deneyim Sahnesi
- 16- Etkinlik Amfisi
- 17- Tenis/Voleybol Kortu
- 18- Basketbol Kortu
- 19- Çocuk Oyun Alanı
- 20- Eğitim Avlusu
- 21- Etkinlik Avlusu
- 22- Multanlık
- 23- Futbol Sahası

